

Ymgynghoriad ar Fil Drafft Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru)

PAPUR BRIFFIO

CYFLWYNIAD

Beth yw Bil Drafft Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru) a pham mae'n bwysig i'r sector

[Darllenwch destun llawn y Bil.](#)

[Darllenwch y Ddogfen Ymgynghori.](#)

Yn 2019, cynhaliodd Llywodraeth Cymru ymgynghoriad ar sut i gryfhau partneriaeth gymdeithasol yng Nghymru, gyda'r nod o roi argymhellion y Comisiwn Gwaith Teg ar waith er mwyn sicrhau 'economi gynhwysol lle gall pawb ffynnu, a lle na chaiff neb ei adael ar ôl'. Gweler ymateb CGGC i'r ymgynghoriad cyntaf hwn [yma](#).

Mae'r Bil newydd hwn yn chwilio am farn pobl ar sut i ddefnyddio deddfwriaeth i roi'r argymhellion ar waith; yn nodi darpariaethau ar gyfer sefydlu system o amcanion gwaith teg er mwyn cael dull cyson o ddarparu cyflogaeth dda a diogel; yn amlinellu mesurau i sicrhau bod caffael cyhoeddus yn cael ei gyflawni gan ystyried llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol; ac yn nodi amcanion caffael cymdeithasol gyfrifol.

Mae hwn o bwys i'r sector gwirfoddol yng Nghymru am nifer o resymau:

- Mae gan y sector, fel darparwyr gwasanaethau cyhoeddus ledled y wlad, ran enfawr yn sut mae'r gwasanaethau hyn yn cael eu caffael – yn enwedig wrth i ni weithio tuag at adfer o'r pandemig.
- Mae'r sector yn cyflogi oddeutu 100,000 o bobl* yng Nghymru, felly mae'n rhaid iddo gael llais mewn sut y caiff argymhellion y Comisiwn Gwaith Teg eu rhoi ar waith.
- Mae mwy na 1,100 o fudiadau'r sector yn ymwneud â hyfforddiant ac addysg*, ac mae llawer o hyn yn helpu pobl i chwilio'u ffordd i mewn i gyflogaeth.
- Bydd y sector yn cael cynrychiolaeth ar y Cyngor Partneriaeth Gymdeithasol (Mae Ruth Marks, Prif Weithredwr CGGC, ar y Cyngor Partneriaeth Gymdeithasol Cysgodol ar hyn o bryd), ond mae'n bosibl na fydd un sedd yn gynrychiolaeth ddigonol.

Mae'r ddogfen ymgynghori wedi'i rhannu'n categorïau. Isod nodir y prif bwyntiau o bob categori, ynghyd â'r cwestiynau ymgynghori sy'n ymwneud â phob un.

Hoffem gael eich barn ar yr ymgynghoriad hwn er mwyn i ni ei chynnwys o bosibl yn ein hymateb. Edrychwch ar yr isod, ac ar y dogfennau sydd â dolen iddynt uchod, a rhowch eich sylwadau ar gymaint neu chyn lleied o gwestiynau ag y mynnoch. Mae croeso i chi hefyd anfon sylwadau ar y Bil na all o bosibl fod yn ymateb uniongyrchol i'r cwestiynau a osodwyd.

Anfonwch eich sylwadau at David Cook, Swyddog Polisi CGGC, yn dcook@wcva.cymru erbyn 8 Ebrill 2022.

*Ystadegau o [Hwb Data'r Trydydd Sector](#)

PAM MAE ANGEN Y BIL HWN

Mae'r ddogfen ymgynghori'n amlygu'r heriau i economi 'gref, gydnerth ac amrywiol', gan gynnwys dad-ddiwydiannu; cyflogaeth ansefydlog ac ansicr; tlodi mewn gwaith ac anweithgarwch economaidd. Mae llawer o'r rhain wedi gwaethygu yn sgil COVID-19.

Mae'r Bil yn rhan o ymdrech i sicrhau 'agenda ar y cyd, a ffocws ar gyfer ymgysylltu a gweithgarwch', gan sicrhau y gall gweithwyr sy'n darparu gwasanaethau cyhoeddus 'weithio mewn amgylchedd teg, diogel, iach a chynhwysol, cael eu gwobrwyo'n deg, a bod eu hawliau'n cael eu parchu'.

Mae partneriaeth gymdeithasol wedi bod yn bwysig yn ystod y pandemig, er enghraifft, drwy ddod â chymdeithas sifil ynghyd i ymateb 'ar y cyd ac yn gydweithredol'. Nod y Bil yw

adeiladu ar hyn gyda ‘dull gweithredu mwy cyson’ a ‘gweledigaeth strategol glir a chyson sy’n cysylltu partneriaeth gymdeithasol ar bob lefel’.

Mae’r Bil hefyd yn ceisio darparu mwy o eglurder o ran prosesau caffael, gan gynnwys sut gall cyrff cyhoeddus fynd i’r afael â blaenoriaethau cystadleuol.

Cwestiwn 1: A ydych yn cytuno â’r rhesymau a nodir ynghylch yr angen am y Bil? A oes gennych unrhyw sylwadau ar yr achos o blaid newid?

PARTNERIAETH GYMDEITHASOL

Mae’r Bil yn gosod dyletswydd partneriaeth gymdeithasol ar gyrff sydd wedi’u rhestru yn Adran 6 Deddf Cenedlaethau’r Dyfodol i ymgynghori ag undebau llafur wrth gyflawni datblygu cynaliadwy, wrth osod amcanion llesiant ac wrth wneud penderfyniadau strategol ynghylch sut i fodloni’r amcanion hyn. Y nod yw gwella gwasanaethau cyhoeddus a gwella llesiant.

Dylai’r ymgynghori lynu at set o egwyddorion – cydweithrediad, parch, ymddiriedaeth, llais a chyfranogiad, a buddion cyffredin.

Bydd disgwyl i gyrff cyhoeddus adrodd ar weithrediad eu trefniadau partneriaeth gymdeithasol bob blwyddyn.

Cwestiwn 2: Beth yw’ch barn ar y ddyletswydd partneriaeth gymdeithasol a nodir yn y Bil drafft?

Cwestiwn 3: Beth yw’ch barn ar yr egwyddorion partneriaeth gymdeithasol a restrir ac a ddiffinnir yn y tabl o dan yr adran hon?

Cwestiwn 4: Beth yw’ch barn ar y rhestr o gyrff y mae’r ddyletswydd partneriaeth gymdeithasol yn y Bil drafft yn berthnasol iddynt? A ddylai’r rhestr o gyrff fod yn ehangach na’r rheini y mae’r ddyletswydd llesiant yn Neddf Llesiant Cenedlaethau’r Dyfodol (Cymru) 2015 yn berthnasol iddynt?

GWAITH TEG

Bydd dyletswydd ar Weinidogion i osod amcanion gwaith teg mewn ymgynghoriad â’r Cyngor Partneriaeth Gymdeithasol. Ystyr Gwaith Teg yw ‘bod gweithwyr yn cael eu gwobrwyo, yn cael eu clywed ac yn cael eu cynrychioli’n deg, bod ganddynt sicrwydd a’u bod yn gallu camu ymlaen mewn amgylchedd iach a chynhwysol, lle mae hawliau’n cael eu parchu’.

Mae’r setliad datganoli yn gosod cyfyngiadau ar yr hyn y gellir deddfu arnynt yn y maes hwn.

Cwestiwn 5: Beth yw’ch barn ar y dyletswyddau arfaethedig a roddir ar Weinidogion Cymru o ran amcanion gwaith teg?

Cwestiwn 6: Beth yw'ch barn ar y prif heriau a meysydd blaenoriaeth ar gyfer anelu at waith teg a'i hyrwyddo?

Cwestiwn 7: A oes gennych chi farn ar sut mae fframio diffiniad cyfreithiol ar gyfer gwaith teg sy'n bodloni cyfyngiadau ein cymhwysedd deddfwriaethol ac yn gwneud cynnydd o ran ein huchelgeisiau ar gyfer 'Gwaith Teg' yng Nghymru'?

Cwestiwn 8: Yn ogystal â'r hyn a nodir yn y Bil drafft, pa ddulliau eraill allai Gweinidogion Cymru eu defnyddio i hyrwyddo a chyflawni gwaith teg?

CAFFAEL CYHOEDDUS CYMDEITHASOL GYFRIFOL

Nod y rhan hon o'r Bil yw cynorthwyo cyrff er mwyn sicrhau bod llesiant a gwaith teg yn ystyriaethau canolog mewn caffael; symleiddio'r disgwyladau polisi ar adrannau caffael; gwella'r cysylltiad rhwng prosesau caffael a chyflawni canlyniadau; gwella tryloywder, a dwyn mudiadau i gyfrif am sicrhau bod amodau contract sy'n cefnogi arferion cymdeithasol gyfrifol yn cael eu cynnal ym mhob rhan o'r cadwyni cyflenwi.

Mae dyletswydd drosfwaol ar awdurdodau contractio i geisio gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol eu hardaloedd drwy gyflawni caffael cyhoeddus mewn modd cymdeithasol gyfrifol. Rhaid i awdurdodau hefyd gyhoeddi amcanion sydd wedi'u dylunio i gyflawni'r nodau caffael cymdeithasol gyfrifol.

Mae dwy ddyletswydd rheoli contractau ar wahân wedi'u cynnwys i gryfhau'r cysylltiad rhwng gofynion caffael a diwydrwydd dyladwy.

Mae [diagram](#) sy'n cynrychioli'r cylch gaffael a'r camau gweithredu i gyflawni'r dyletswyddau rheoli contractau a chaffael cymdeithasol cymdeithasol gyfrifol ar dudalen 36 y ddogfen ymgynghori.

Cwestiwn 9: Beth yw'ch safbwyntiau cyffredinol ar y darpariaethau a'r trothwyon a nodir ynghylch y dyletswyddau caffael cymdeithasol gyfrifol, gan gynnwys y categorïau a restrir yn y cymalau gwaith cyhoeddus cymdeithasol?

Cwestiwn 10: Beth yw'ch barn ar y mesurau posibl, y tu allan i'r rheini a nodir, y byddai modd eu rhoi ar waith er mwyn sicrhau caffael cyhoeddus cymdeithasol gyfrifol?

Cwestiwn 11: Beth yw'ch barn ar y tabl o awdurdodau contractio uchod sy'n ymwneud â'r dyletswyddau o ran caffael cymdeithasol gyfrifol a'r gweithlu cyhoeddus cymdeithasol (Cod Dwy-Haen)?

Cwestiwn 12: A ddylid cadw'r rhestr bresennol o awdurdodau contractio sydd wedi'u cynnwys yn y Cod y Gweithlu Dwy-Haen neu a ddylid cysoni hyn â gweddill y dyletswyddau caffael? A ddylid gwneud unrhyw newidiadau ychwanegol i'r ffordd mae'r Cod yn gweithredu?

Cwestiwn 13: Sut gellir cyflawni gwell diwydrwydd dyladwy wrth reoli cadwyni cyflenwi ym maes adeiladu, gan gadw'r costau mor isel â phosibl, yn enwedig ar gyfer contractwyr llai

mewn cadwyni cyflenwi?

Cwestiwn 14: Beth yw'ch barn ar y posibilrwydd o ehangu'r ddyletswydd rheoli contractau – o ran y prosesau gwneud cais, cynnal a chadw a monitro – drwy'r gadwyn gyflenwi o gymalau cymdeithasol gyfrifol i sectorau eraill y tu hwnt i adeiladu (er enghraifft, gofal cymdeithasol) yn y dyfodol?

CYNGOR PARTNERIAETH GYMDEITHASOL

Bydd y Cyngor Partneriaeth Gymdeithasol (CPG) yn fforwm a gadeirir gan y Prif Weinidog i gysylltu darpariaethau partneriaeth gymdeithasol, gwaith teg a chaffael cymdeithasol gyfrifol y Bil. Bydd yn:

- Darparu arweinyddiaeth a hyrwyddo cysondeb yn system bartneriaeth gymdeithasol Cymru.
- Darparu sianel ffurfiol y gall cyflogwyr ac undebau llafur ymgysylltu â Gweinidogion Cymru drwyddi.
- Rhoi trosolwg o'r cynnydd a gyflawnir o ganlyniad i gyflwyno'r dyletswyddau partneriaeth gymdeithasol, caffael cymdeithasol gyfrifol a gwaith teg.
- Rhoi cyngor, cymorth ac arweiniad i'r partneriaid cymdeithasol a gynrychiolir ar yr CPG.
- Cynorthwyo partneriaid cymdeithasol cyflogwyr ac undebau llafur i weithio gyda'i gilydd i wella'r ddarpariaeth o wasanaethau cyhoeddus a llesiant economaidd a chymdeithasol.
- Dod i gytundeb ar gytundebau gwirfoddol rhwng partneriaid cymdeithasol er mwyn mynd i'r afael â materion o fewn cylch gwaith yr CPG.

Mae Cyngor Partneriaeth Gymdeithasol Cysgodol eisoes ar waith. Mae'r sector gwirfoddol yn cael ei gynrychioli ar hwn gan Ruth Marks, Prif Weithredwr CGGC. Mae'n cwrdd bob pythefnos.

Byddai aelodaeth y Cyngor llawn yn cynnwys naw cynrychiolydd o Lywodraeth Cymru, naw cynrychiolydd o undebau llafur a naw cynrychiolydd ar gyfer cyflogwyr – dim ond un o'r cynrychiolwyr cyflogwyr hyn fydd o'r sector gwirfoddol. Y Prif Weinidog sy'n gwneud pob penodiad undeb llafur a chyflogwr a bydd penodiad i'r Cyngor yn para tair blynedd.

Cwestiwn 15: Beth yw'ch barn ar y darpariaethau a nodir yn y Bil drafft ynghylch: a. Aelodaeth y Cyngor Partneriaethau Cymdeithasol? b. Y broses enwebu arfaethedig?

Cwestiwn 16: Beth yw'ch barn ar y cynigion ynghylch sefydlu'r Cyngor Partneriaeth Gymdeithasol a'i weithrediadau a'i is-grwpiau?

Cwestiwn 17: Beth yw'ch barn ar y system partneriaeth gymdeithasol a amlinellir yng Nghymru, gan gynnwys rôl y Cyngor Partneriaeth Gymdeithasol o ran arwain y system a'r cysylltiadau rhwng y gwahanol lefelau o bartneriaeth gymdeithasol.

CEFNOGI GWELLIANT A SICRHAU CYDYMFFURFEDD

Bwriedir i gydymffurfedd gael ei gyflawni drwy 'hunan-blismona' - tryloywder a gwaith craffu fydd y prif yrwyr ar gyfer sicrhau cydymffurfedd. Ond mae Gweinidogion yn ystyried datblygu mecanwaith gwella a chydymffurfio a fydd yn galluogi cyrff i gael cyngor, canllawiau a chymorth i fodloni eu rhwymedigaethau. Bydd hyn yn rhan o ystod o gamau gweithredu cymesur i gyflawni cydymffurfedd. Lle bo cyrff yn dal yn methu bodloni eu rhwymedigaethau, dylid cymryd camau cymesur i ymyrryd.

Cafwyd ymatebion cymysg ynghylch dirwyon ariannol yn yr ymgynghoriad blaenorol. Gallant fod yn anodd eu gweithredu ac arwain yn anfwriadol at wasanaethau cyhoeddus yn colli cyllid.

Cwestiwn 18: O ran y ddyletswydd partneriaeth gymdeithasol, a ddylid datblygu mecanwaith gwella a chydymffurfio i sicrhau bod yr holl gyrff yn cyflawni eu dyletswyddau ac yn cyfrannu ar y cyd at gyflawni'r canlyniadau arfaethedig? Os ydych yn cytuno, a oes gennych unrhyw awgrymiadau o ran sut byddai hyn yn gweithio'n ymarferol?

Cwestiwn 19: A ddylid sefydlu mecanwaith dyfarnu ar gyfer y Cyngor Partneriaeth Gymdeithasol ar lefel genedlaethol er mwyn uwchgyfeirio unrhyw achosion o fethu cytuno ar lefel sectorau? Os ydych yn cytuno, a oes gennych unrhyw awgrymiadau o ran sut byddai hyn yn gweithio'n ymarferol?

Cwestiwn 20: Beth yw'ch barn ar y mesurau gorfodi a chydymffurfio arfaethedig yn y Bil drafft ynglŷn â rheoli contractau a chaffael cymdeithasol gyfrifol? Pa fesurau eraill y byddai modd eu defnyddio? A oes gennych unrhyw awgrymiadau o ran sut gallai gwahanol fesurau gorfodi a chydymffurfio weithio'n ymarferol?

Cwestiwn 21: A ydych yn cytuno â'r effeithiau a amlinellir yn yr adran hon? A oes goblygiadau anfwriadol posibl i grwpiau penodol y dylid eu hystyried?

Cwestiwn 22: O ran yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol, a ydych yn cytuno â'r asesiad o'r costau a'r buddion tebygol sy'n gysylltiedig â'r darpariaethau yn y Bil drafft? Os nad ydych yn cytuno, esboniwch pa elfen(nau) penodol rydych yn anghytuno â nhw a pham.

Cwestiwn 23: A oes gennych dystiolaeth ychwanegol neu wahanol a allai helpu i ddarparu gwybodaeth ar gyfer yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol terfynol?

CYDRADDOLDEB AC EFFEITHIAU

Ochr yn ochr â'r Bil drafft, mae'r Ddyletswydd economaidd-gymdeithasol yn gofyn i gyrff roi sylw dyledus i'r angen i leihau anghydraddoldebau canlyniadau sy'n deillio o anfantais economaidd-gymdeithasol. Mae'r Ddyletswydd hon, ynghyd â'r Bil, yn ffurfio fframwaith sy'n ceisio adeiladu ar y camau sydd eisoes wedi'u cymryd i fynd i'r afael ag anghydraddoldeb.

Cwestiwn 24: Hoffem glywed eich barn ar yr effeithiau y byddai'r hyn a gynigir yn y Bil drafft yn ei gael ar yr iaith Gymraeg, yn benodol o ran cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac o ran peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg. Pa effeithiau allai hyn eu cael? Sut gellid cynyddu'r effeithiau cadarnhaol, neu leihau'r effeithiau negyddol?

Cwestiwn 25: Esboniwch hefyd sut rydych yn credu y gallai'r polisi arfaethedig yn y Bil drafft gael ei ffurfio neu ei newid er mwyn cael effeithiau cadarnhaol, neu fwy o effeithiau cadarnhaol, ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg, a dim effeithiau niweidiol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Cwestiwn 26: Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych unrhyw faterion cysylltiedig nad ydym wedi mynd i'r afael â nhw, defnyddiwch y lle hwn i'w nodi.

David Cook

Swyddog Polisi

CGGC

Mawrth 2021